

Een mooie dag om in een boom te klimmen

Over het boek

Auteur: Jaco Jacobs

Vertaler: Tjalling Bos

Uitgeverij: Ploegsma

Jaar van uitgave: 2020

Over de maker

Jaco Jacobs groeide op in een klein Zuid-Afrikaans dorp in de Karoo, een halfwoestijn en een van de droogste plekken ter wereld. Zijn eerste kinderboek schreef hij toen hij nog op school zat. Ondertussen is hij één van de meest populaire en productieve auteurs in Zuid-Afrika. Hij schrijft in het Zuid-Afrikaans en heeft ondertussen meer dan 170 boeken op zijn naam staan. Daarnaast is hij ook een bekende journalist en vertaler. Hij woont in Bloemfontein met zijn vrouw Elize, dochters Mia en Emma, drie honden, een kat en een python.

Bron: <http://www.jacojacobs.co.za/jacojacobs.co.za/ENGLISH.html>

1. VERHAAL

1.1 Cover en titel

- Waarover denken de juryleden dat het verhaal zal gaan wanneer ze de titel horen? En wanneer ze de omslagillustratie bekijken? (bijv. het wordt een liefdesverhaal / een realistisch verhaal / een humoristisch verhaal / ...)
- Wekt de titel hun nieuwsgierigheid?
 - Waarom zou het een mooie dag zijn om in een boom te klimmen?
 - Wat zou voor de juryleden een mooie dag zijn om in een boom te klimmen?
- Wat vinden ze van de omslagillustratie van Jim Tierney? (bijv. kleurrijk / aanlokkelijk of net niet / speciaal doordat de gezichten van de personages geen details vertonen / ...)
- Wat vinden ze van de cover van de Afrikaanse uitgave? Geeft deze cover hen hetzelfde gevoel als de cover van de Nederlandse uitgave?

De titel verwijst naar:

- iets wat Marnus' vader altijd zegt wanneer hij zich somber voelt, of wanneer er iets misgaat.
 - » Waarom zou Marnus' vader dit zeggen? (bijv. omdat hij liever in een boom zou gaan klimmen dan te doen waar hij mee bezig is/ omdat hij zich liever ergens wil gaan verbergen / om zichzelf op te vrolijken / ...)
- Leila die leerde boomklimmen toen ze klein was en vanuit de boom met haar vader naar de sterren keek.
- Leila en Marnus die in de witkaree klimmen om de boom te redden, of zouden ze nog een andere reden hebben om in de boom te klimmen?

1.2 Personages

Marnus

“Ik heb geen blonde haren, blauwe ogen, getrainde spieren en zongebruinde huid zoals mijn oudste broer. En ik heb ook geen wipneus met sproeten en geen snoezig gezichtje zoals mijn kleine broertje. (...) Als ik samen ben met mijn broers, ben ik de laatste die mensen opmerken. Marnus-in-het-midden — dat ben ik. Soms heb ik het gevoel dat ik onzichtbaar ben. (p.15)

- Is het gevoel dat Marnus uitdrukt voor de juryleden herkenbaar? Waarom wel / niet?
- Wat doet Marnus om ervoor te zorgen dat hij gezien wordt?

“Volgens mij doe je soms iets in een flits, zonder erbij na te denken, iets wat je hele leven verandert. (...) je klimt achter een raar meisje aan, een boom in, met een theedoek over je schouder. (p.20)

- Hoe verandert Marnus' besluit zijn leven?
 - Hij wordt gezien door zijn familie, door Leila, door oom John en mevrouw Merriman, door journalisten en bewonderaars,...
 - Aan het einde van het boek heeft Marnus het gevoel dat er niets veranderd is, maar is dat ook zo?
 - » Lees het hoofdstuk *Als alles verandert en toch hetzelfde blijft* (p.107). Vergelijk het gesprek tussen Marnus en Donovan met de openingsscène. Wat is er veranderd? (bijv. Marnus heeft meer zelfvertrouwen. Hij durft voor zichzelf op te komen. Zijn broers luisteren naar wat hij te vertellen heeft.)
- Hebben de juryleden ooit al eens iets impulsiefs gedaan, iets wat een grote impact had op hun leven?
- Vinden de juryleden van zichzelf dat ze impulsief zijn, of denken ze eerder heel lang na voor ze een beslissing nemen?

Leila

- Wat is Leila's drijfveer achter het willen voorkomen dat de witkaree wordt omgehakt?

Voor Leila is deze boom *De Boom In Het Midden Van Het Heelal*. Ze heeft leren boomklimmen in deze boom en heeft er mooie tijden met haar vader doorgebracht (p.88). Ook haar ouders hebben mooie momenten beleefd in deze witkaree toen ze nog verliefd waren.
- Wanneer de protestactie van de kinderen viraal gaat, gaat men ervan uit dat Leila en Marnus eco-warriors of groene strijders zijn (p.94), maar is dat ook zo?
- “Die meid is niet goed snik. Wat bezielt me om helemaal met haar mee te lopen...” (p.15)
- Waarom besluit Marnus om Leila, een meisje dat hij helemaal niet kent, te volgen wanneer ze met haar petitie voor de deur staat? Wat denken de juryleden? (bijv. ze vraagt niet naar zijn broers, zoals het meisje dat eerder aanbelde, maar ze vraagt hém om mee te komen / Marnus vindt Leila leuk ook al zegt hij dat hij haar raar vindt / Leila trekt hem mee, waardoor hij wel moet volgen /...)
- Leila en Marnus kennen elkaar helemaal niet aan het begin van het verhaal. Wat is hun eerste indruk van elkaar? (Bijv. Leila lijkt Marnus betrouwbaar te vinden; Marnus is geïntrigeerd door Leila omdat ze zich anders gedraagt dan je zou verwachten. Hij wil indruk op haar maken.)
- Marnus en Leila zitten twee nachten en drie dagen in dezelfde boom. Ze leren elkaar zo in sneltempo kennen. Hoe evolueert hun relatie? Begrijpen ze elkaar altijd?
 - » “Zijn we vrienden? ... Eigenlijk weet ik nog steeds heel weinig over haar.” (p.73)
 - » “Het is moeilijk te raden wat ze denkt.” (p.74)
 - » Wanneer Marnus een deal sluit met een sponsor, is hij verrast dat Leila niet enthousiast is en ze zelfs de hele actie afblaast. (p.106)
- Een aantal keer reageert Leila anders dan Marnus had verwacht. “Er is één ding dat ik over Leila heb geleerd, ook al ken ik haar nog niet zo lang: bij Leila weet je nooit precies wat je kunt verwachten.” (p.118) Kunnen de juryleden voorbeelden vinden? Waarom zou Marnus Leila op deze momenten verkeerd begrijpen? Waar loopt hun communicatie mis?
- Hoe verschillen Marnus en Leila van elkaar en waarin lijken ze op elkaar?
 - » Leila is direct: ze stelt gewoon de vragen waar ze een antwoord op wil krijgen. Marnus is verlegen

- en observeert eerder. Hij probeert zo te achterhalen wat mensen drijft of waarom ze doen wat ze doen. Doordat hij minder direct is, durft hij al eens ten prooi te vallen aan vooroordelen.
- » Magnus geeft, toch zeker aan het begin van het verhaal om wat mensen van hem denken. Hij wil niet 'raar' overkomen. Leila geeft hier minder om.
 - » Uiteindelijk beseft Marnus dat Leila en hij meer gemeen hebben dan verwacht: "Soms heb je het nodig om gezien te worden – al is het door je eigen vader." (p.115)
 - » ...

De mensen en dingen die hen omringen.

Niet alleen Marnus en Leila verlangen ernaar gezien te worden. Kunnen de juryleden nog voorbeelden geven en hun antwoord motiveren?

- Mevrouw Merriman hult zich van kop tot teen in het roze en gaat van huis tot huis om geld in te zamelen voor de dierenbescherming. Ze vindt dat ze een saai leven heeft geleid en wil nu laten zien wie ze echt is. Ook hoopt ze ooit haar zoon van wie ze vervreemd is weer tegen het lijf te lopen. Ze hoopt dat hij haar zal opmerken en probeert daarom op te vallen in de menigte
- Killer/Joy: heeft het gevoel dat ze niet geworden is wat haar ouders verwacht hadden.
- Marnus' broers: willen hun talenten ten volle ontwikkelen om gezien te worden.
- ...

1.3 Einde

"Het belangrijkste is dat jij en Leila ervoor gezorgd hebben dat de boom is gezién. In de wereld van vandaag is dat harder nodig dan je denkt – aandacht krijgen. Te veel bomen, dieren en mensen zijn onzichtbaar geworden, of eenvoudig verdwenen zonder dat iemand ze zich herinnert." (p.113-114)

- Hoe eindigt de strijd van Leila en Marnus? (Leila vlucht weg nadat Marnus haar vertelt over de reclamedeal die hij gesloten heeft, waarna ook Marnus teleurgesteld de handdoek in de ring gooit.)
- Waarom geeft Leila het op dit moment op? (Het boomzitten loopt uit de hand. Haar strijd is viraal gegaan en nu daagt er zelfs een sponsor op, terwijl Leila vooral de aandacht van haar vader wilde trekken.)
- Hun strijd lijkt dus uit te lopen op een anticlimax: Leila en Marnus verlaten de boom en de volgende dag is *De Boom In Het Midden Van Het Heelal* gekapt. Is het inderdaad zo dat hun strijd zijn doel gemist heeft? (Nee, want ze wilden vooral gezien worden.)
- Waarnaar of naar wie zou oom John hier nog kunnen verwijzen? (bijv. zijn broer, die een roemloze dood stierf in zijn strijd tegen de apartheidsregering)
- Hadden de juryleden verwacht dat de strijd zo zou aflopen?

2. VERWERKING

2.1 Zuid-Afrika

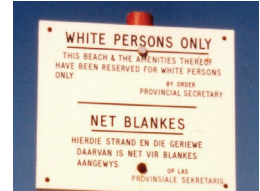
Het verhaal speelt zich af in Zuid-Afrika. Hoe wordt dit duidelijk? Kunnen de juryleden uit het eerste hoofdstuk afleiden dat het verhaal zich afspeelt in het zuidelijk halfrond? (zomervakantie in december).

"Dit is ongetwijfeld de ergste zomervakantie die ik ooit heb gehad. Ik wou dat we zoals altijd in december naar het strand gingen,... De deurbel speelt weer 'Jingle Bells'. (p. 11-12)

Welke verwijzingen vinden de juryleden nog?

- De witkaree, natuurlijk!
- Rugby, nationale team van de Springbokken
- Rolbal
- Leila heeft grote ogen opgezet als een geschrokken galago (p. 72)
 - » Wat is een galago? Hebben de juryleden een foto gezocht?

- District Six en apartheid – het verhaal van oom John en zijn broer
 - » District Six was een levendige, multiculturele wijk waar sommige gezinnen al tot 5 generaties lang leefden, tot in 1966 door de regering werd besloten dat dit een 'witte wijk' moest worden. De inwoners werden er op gewelddadige manier verdreven.
Bron: <https://www.zuid-afrika.nl/zuid-afrika/reisgids/west-kaap/kaapstad/district-six-museum/>
 - » Apartheid is de rassenscheiding in Zuid-Afrika van 1948 tot de afschaffing ervan in 1990. Zwarte mensen mochten 's avonds niet meer over straat lopen, ze verloren hun stemrecht en sommige plekken (de beste plekken) werden uitgeroepen tot witte zone. Je kon er zulke borden terugvinden: Bron: <https://wikikids.nl/Apartheid>

2.2 De wijze lessen van Oom John

Oom John vertelt Marnus dat het erg belangrijk is gezien te worden, maar dat is niet de enige wijze les die hij probeert over te brengen. Aan Leila zegt hij:

“Het is goed om ergens voor te vechten, maar je moet ook weten wanneer je moet ophouden. Anders kan het gevecht groter worden dan datgene waartegen je vecht.” (p.84)

- Waarom zegt oom John dit? (bijv. hij verwijst hiermee naar zijn broer, die vocht voor waar hij in geloofde, maar uiteindelijk ten onder ging aan zijn boosheid en verbittering. Hij wil voorkomen dat Leila enkel verbittering gaat voelen.)
- Zijn de juryleden het eens met deze uitspraak? Waarom wel/niet?
- Is het wel zo gemakkelijk om te weten wanneer je best ophoudt met vechten?

2.3 Waardering

- Denk nog eens terug aan de cover van de uitgave van dit boek in het Afrikaans. Welke cover past het best bij dit boek en waarom?
- Veel van de personages in deze jeugdroman streven ernaar gezien te worden, elk op hun eigen manier. Is er een personage waar de juryleden specifiek een band mee voelden / waar ze bewondering voor hadden / waar ze mee meevoelden? Is er een personage waar ze geen sympathie voor konden voelen? Waarom?
- Vinden de juryleden dat de personages goed uitgewerkt zijn? Krijgen ze voldoende diepgang?
- Wat vinden de juryleden van de ontknoping van het verhaal? (net goed / te zeemzoet / hadden ze liever een andere einde gewenst voor de witkaree?/...)
- Vinden de juryleden dat Zuid-Afrika voldoende aanwezig was in het boek? Is er iets waar ze graag meer over zouden willen horen?

2.4 Activiteiten

- Leila speelde met haar vader het spel *Je bent aangespoeld op een onbewoond eiland en je hebt maar drie dingen bij je*. Ze probeert dit spel ook met Marnus te spelen om de tijd te doden / zijn vragen te ontwijken. De juryleden kunnen dit spel ook samen spelen.
- Zijn er juryleden die ergens voor willen strijden? Als er voldoende tijd en materiaal is, kunnen ze borden maken zoals die van Killer en haar vrienden.
- Is er een boom of een klimrek in de buurt? Dan kunnen juryleden die zin hebben even klimmen!
- Misschien lezen de juryleden graag een fragment in het oorspronkelijke Afrikaans? Dat kan bijvoorbeeld hier: <https://www.bol.com/be/nl/p/n-goeie-dag-vir-boomklim/9200000050905713/>

3. VERDER LEZEN

- Louise laat niet los / Håkon Øvreås, Øyvind Torseter (ill.) en Edward van de Vendel (vert.) (Querido, 2019)

Bijlage 1:

